

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Çocuk istismarı ve ihmali Türkiye’de ve dünyada önemli bir toplumsal sorundur. Çoğu durumda istismarın veya ihmalin ortaya çıkarılması oldukça zordur. Ancak Türkiye’de kamuoyunun da dikkatini çeken biçimde, son yirmi yılda çocuklarımızın istismar ve ihmaline ilişkin sistemli ve neredeyse bilinçli bir geriye gidiş yaşanıyor.

Geçtiğimiz günlerde basın ve yayın organlarına yansıyan birkaç istismar olayı bu geriye gidişi gözler önüne sermek için yeterli sebeplerdir. Malatya’da depremzedelerin yaşadığı konteyner kentte bir kız çocuğunun cinsel istismara maruz bırakıldığı kamuoyunda tepkiyle karşılanmıştır. Valilik, olayla ilgili olarak dört ayrı suç kaydı bulunan A.C. isimli kişinin gözüaltına alındığını ardından çıkarıldığı mahkemede tutuklanarak cezaevine gönderildiğini açıklamıştır.¹ Basına aynı hafta içinde yansıyan bir başka haber ise, sosyal medya aracılığıyla M.A isimli şahıs küçük çocukların sevdiği müzik grubunun evlerine yemeğe geleceğini söyleyerek, çocukları evine davet etmiş ve müstehcenlik, halkı kin ve düşmanlığa tahrik ve aşağılama suçlarından gözüaltına alınmıştır.² Son olarak, yine aynı hafta içerisinde, İstanbul Bağcılar’da su satışı yaptığı dükkânında M.Ş. isimli şahsın ses yalıtımlı bir odada çocuklara 10 yılı aşkın süredir cinsel istismarda bulunması infial yarattı.³ Yalnızca bir hafta içerisinde ülkenin dört bir yanından gündeme düşen bu vakalar çocuğa yönelik istismara, özellikle cinsel istismara ilişkin önleyici düzenlemelerin ve yasal yaptırımlarının sınırlılığını ortaya koymaktadır.

Bu bağlamda, çocuğa yönelik artan istismar ve ihmallerin nedenlerinin ve çözüm önerilerinin çok boyutlu, bütünsel bir yaklaşımla ele alınarak, temel stratejilerin ve politikaların hazırlanabilmesi ve yasal/kurumsal düzenlemelerin yapılabilmesi amacıyla Anayasa’nın 98. ve TBMM İç Tüzüğü’nün 104 ve 105. maddeleri uyarınca Meclis Araştırması açılmasını talep ve teklif ederim.

Saygılarımla.

Doç. Dr. Gökhan GÜNAYDIN

İstanbul Milletvekili

CHP Grup Başkanvekili

¹ NTV (20.03.2024). “Konteyner kentte depremzede çocuğa cinsel istismar”, https://www.ntv.com.tr/amp/turkiye/konteyner-kentte-depremzede-cocuga-cinsel-istismar,8PrWfl_2Z02jyGBUlp8w (erişim tarihi: 21.03.2024).

² NTV (25.03.2024). “TikTok’ta çocuklara cinsel istismar tuzağı iddiası”, https://www.ntv.com.tr/turkiye/tiktokta-cocuklaracinsel-istismar-tuzagi-iddiasi-gozaltindaki-mehmet-anin-ifadesi-ortaya-cikti,m_e1Xz0AIUKbihgcRR9e-w (erişim tarihi 25.03.2024).

³ Sol Haber (23.03.2024). “Çocukları İstismar Eden Metin Şenay Suçlamaları Kabul Etti”, https://haber.sol.org.tr/haber/cocuklari-istismar-eden-metin-senay-suclamalari-kabul-etti-392191#google_vignette (erişim tarihi: 24.03.2024).

GEREKÇE

Çocuk istismarının psikolojik, gelişimsel, tıbbi, hukuki ve daha birçok açıdan tanımlanması mümkündür. Çocuk istismarı, 18 yaşın altındaki çocukların ya da ergenlerin ana-babaları, onları bakıp gözetmek ve eğitmekle görevli öğretmen, usta, koruyucu aile fertleri, vasi gibi kişiler ya da yabancı kişiler tarafından yapılan, bedensel ve/ya psikolojik olarak sağlıklarına zarar veren, fiziksel, duygusal, cinsel ya da zihinsel gelişimlerini engelleyen tutum ve davranışlardır.

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) verilerine göre güvenlik birimlerine gelen veya getirilen çocukların karıştığı olay sayısı 2022 yılında 601 bin 754 oldu. Bu olaylarda çocukların 259 bin 106'sı mağdur, 206 bin 853'ü kanunlarda suç olarak tanımlanan bir fiili işlediği iddiasıyla, 100 bin 490'ı bilgisine başvurma amacıyla, 16 bin 499'u hakkında kayıp müracaatı yapıp daha sonra bulunması sebebiyle, 12 bin 684'ü kabahat işlediği iddiasıyla, 6 bin 122'si ise kalan diğer nedenlerden dolayı emniyete geldi veya getirildi. Cinsel istismara maruz kalan 259 bin 106 çocuğun, yüzde 89,8'ini suç mağduru, yüzde 10,1'ini takibi gereken olay mağduru çocuklar oluşturdu.

Çocuklara yönelik hak ihlallerinin en ağır olan cinsel istismar vakalarında Türkiye dünya genelinde oldukça kritik boyuttadır. TÜİK'in çocuğun istismarına yönelik güncel verilerinden biri cinsel istismara maruz kalan çocuklar üzerinedir. 2022 yılının oranlarının gösterildiği son raporda son 9 yılda çocuklarda cinsel istismarın 3 kat arttığı görülmektedir. Bu verilere göre, 2014 yılında 11 bin 95 olan cinsel suç mağduru çocuk sayısı 2022 yılında 31 bin 890 olarak kayıtlara geçmiştir.

Eğitim alanındaki 4+4+4 uygulaması kız çocuklarının eğitim hayatına veda etmesinin önünü açmıştır. Çocuklar erken yaşta resmi ya da dini nikahla evlilik adı altında cinsel istismara uğramaktadır. Birleşmiş Milletler Raporunda erken yaşta evliliklerde Türkiye 202 ülke arasında 87. sırada, Avrupa'da ise 1. sırada yer almaktadır. TÜİK'in Evlenme ve Boşanma İstatistiklerine göre, 2020 yılında 16-18 yaş kız çocuklarının yüzde 88'i kendilerinden 4 ila 33 yaş büyük erkeklerle evlendirilmekte. Resmi olmayan çocuk evlilikleri dikkate alındığında bu sayıların ürkütücü olduğu anlaşılmaktadır. 2023 yılına ait verilere bakıldığında, 16-17 yaş aralığında bulunan 10 bin 471 kız çocuğu evlendirilmiştir.

Nihayetinde, çocuk istismarı vakalarını büyük bir öfke ve endişeyle takip ediyoruz. Bu vakaların münferit olmadığı açıktır. Çocuk istismarının yükselmesinde; etkin yargılama yapılmaması, failin kim olduğunun yargılamaya etki etmesi, koruyucu ve önleyici politikaların eksikliği büyük rol oynamaktadır. Basın ve yayın organlarına yansıyan, davalara konu olan pek çok dava konusunun gösterdiği gibi, failler cezasızlıktan, siyasal iktidarın söylem ve eylemlerinden güç almaktadır.

Toplumsal açıdan çocuğa yönelik istismar ve ihmal vakalarının gerçekliğinin açıklanması ve önleyici nitelikte somut çözüm önerilerinin hayata geçirilmesi devletin görevidir. Çocuğun insan haklarını tanımak, ihlal etmemek, korumak ve gereğini yerine getirmekle yükümlü olan devlet; yasalarını, uygulamalarını, fiillerini yani her türlü politikasını çocuğun yüksek yararı ilkesine göre yapmak zorundadır. Bu görevin yerine getirilmesi için ilgili tüm bakanlıkların, tüm mekanizmaların harekete geçirilmesi gerekmektedir. Bu bağlamda söz konusu sorunların çok yönlü ve bütünlüklü bir yaklaşımla incelenip değerlendirileceği Meclis Araştırmasının yapılması gerekmektedir.